

Poročilo okrogle mize
»Slovenija – še vedno moja dežela?«

v sredo, 18. septembra 2019 ob 18. uri
Narodni muzej Slovenije - Metelkova, Muzejska ploščad, Ljubljana

O Sloveniji radi mislimo kot zelenem delčku Evrope, izjemne krajinske, naravne in kulturne pestrosti. Čeprav so se v 90. letih res zgodili izjemni koraki v smislu varstva in razvoja krajine, smo v zadnjih desetletjih v procesih urejanja prostora v Sloveniji priča nepovezanosti in premajhni učinkovitosti ter postopnemu zmanjševanju razvojne vrednosti slovenske krajine.

Tudi zato so vse glasnejši pozivi k uresničevanju zavez, ki sledijo iz podpisa Evropske konvencije o krajini ter k sprejetju krajinske politike Slovenije. Društvo krajinskih arhitektov Slovenije je zato skupaj s partnerjema Inštitutom za politike prostora in CIPRO Slovenija oblikovalo projekt Varstvo in razvoj slovenske krajine: Izhodišča za krajinsko politiko, ki ga sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor.

Analizirali smo stanje in tuje prakse krajinske politike, oblikovali fokusne skupine, izvedli štiri tematske delavnice ter na dobljenih rezultatih pripravili strokovna izhodišča za oblikovanje Krajinske politike Slovenije. Vzpostavili smo tudi spletni portal krajinskapolitika.si, ki bo služil pri nadaljnjih aktivnostih usklajevanja, izdelovanja in sprejemanja Krajinske politike Slovenije. Pomemben projektni rezultat je tudi koncept Krajinske politike kot prvi korak v smeri kasnejšega oblikovanja osnutka njenega besedila ter nabor akcijskih ukrepov za prvo fazo izvajanja Krajinske politike.

K razmisleku o nujnosti sprejetja Krajinske politike smo želeli spodbuditi tudi z okroglo mizo Slovenija – še vedno moja dežela?, ki smo jo izvedli 18. 9. 2019 v Narodnem muzeju v Ljubljani. Na njej so svoja razmišljanja predstavili dr. Božidar Jezernik, redni profesor kulturne antropologije, nekdanji dekan Filozofske fakultete, vodja programske skupine Slovenske identitete v evropskem in svetovnem kontekstu, Marjeta Keršič Svetel, strokovnjakinja za komunikacijo, interpretatorka dediščine, Maša Klemenčič s Slovenske turistične organizacije, sektorja za raziskave, razvoj, inovacije in evropske projekte in prof. dr. Ana Kučan, krajinska arhitektka, redna profesorica na Oddelku za krajinsko arhitekturo v Ljubljani.

Okroglo mizo je povezovala dr. Maja Simoneti z Inštituta za politike prostora.

Okroglo mizo je moderatorica odprla z vprašanji medsebojnega vplivanja krajine in identitete. Gostje so se strinjali, da je krajina tako na simbolni kot tudi povsem fizični ravni podlaga identiteti. V debati so sogovorniki poudarili, da krajina kot prostor bivanja ni blago, vedno nastaja (ne tudi nastane) v prepletu med človekom, naravnimi procesi, družbenimi silnicami - krajine tako odražajo pretekle procese.

Velik del pogovora je bil namenjen povezavam med krajino in turizmom.

Večkrat smo slišali, da gre pri turizmu pravzaprav za trženje, pri tem sta pokrajina in njena identiteta neobhodnega pomena. Tako je treba tudi turizem (v luči trajnostnega razvoja) razumeti kot oblikovalca identitet: poleg zagotavljanja ekonomskih koristi mora ustvarjati podlago za ohranjanje pomembnih komponent krajine, ustvarjati mora zavedanje o pomembnosti (in razlogu) ohranjanja krajine, skrbeti za javno zdravje, medsebojno razumevanje kultur, za utrjevanje lokalnih identitet – to naj počne z interpretacijo (ki je v Sloveniji žal še vedno precej neuveljavljena stroka).

Sogovorniki so izpostavili tudi vprašanje relativnosti. Ker so identitete vedno relativne (vzpostavljajo se v odnosu do nekoga), nam to predstavlja težavno nalogo: kako predstavljati ljudem, kaj smo, da bomo s tem zadovoljni tako obiskovalci kot sami prebivalci, pri tem pa obdržati »avtentičnost« (skladnost samih s seboj)?

Poudarjeno je bilo, da lahko turistični kraji zaradi prekomernega turizma začno tudi izgubljati svojo identiteto (mestna središča), zato je nujen konsenz o tem, kaj nam je vredno (da iz kraja ne bo postal ne-kraj), da bomo zmogli in znali dediščino ohraniti in jo predati zanamcem.

Spraševali smo se tudi, kaj je pravzaprav vredno ohranjati in odgovorili, da se od vsake skupnosti posebej pričakuje, da sama definira, katere vrednote so ji pomembne, da pa naj se potem po teh okvirih tudi sama ravna (z vedenjem v zavarovanih območjih, obnašanjem do državnih simbolov itd.). Gostje so povedali, da bi bilo nujno izvesti širše anketiranje o vrednotah krajine (kaj ljudem nekaj pomeni, kaj je tisto, kar bomo ohranjali in zakaj), niso pa si znali odgovoriti na vprašanje, kdo pravzaprav v Sloveniji tvorno vpliva na oblikovanje identitete.

Sogovorniki so izpostavili, ali pravzaprav znamo upravičevati pričakovane standarde obiskovalcev in na drugi strani poudarili, da pravzaprav težko govorimo o »enem samem turizmu«, saj to namreč ni več enovita, temveč zelo večplastna dejavnost. V zvezi s tem smo se dotaknili tudi slogana I feel Slovenia in se vprašali, kaj ta pravzaprav pomeni (in če je torej sploh smiseln): Slovenijo namreč odlikujejo neskončna pestrost, raznolikost in bogastvo: zgodovinskih izkušenj, krajinskih tipov, dialektov ...

Nadalje smo se spraševali, kako smo nekdanji tržili slovensko turistično ponudbo in kako jo danes (prej sporočanje identitete, danes promocija doživetij, identiteta šepa), katera prizorišča so tvorila jedro turistične ponudbe včasih, katera ga sedaj; koliko in kakšnih turistov si želimo, in tudi, ali lokalno prebivalstvo sploh pozna značilnosti svojega kraja.

Govorci so poudarili, da je krajina hkrati tudi prostor konflikta, saj se v njej krešejo interesi različnih skupin. Možen način njihovega reševanja bi lahko predstavljali postopki prostorskega načrtovanja. Poudarili so pomembnost vpetosti v širše evropsko sodelovanje pri doseganju večjih premikov (okvir Evropske unije), se spraševali, kako uspešne prakse rokovanja s krajino prenesti v naš okvir.

Večer smo sklenili po konstruktivnih odzivih iz občinstva (nezadovoljstvo nad umeščanjem razsvetljave v javni prostor, odsotnost dialoga na lokalni ravni, slabo obveščanje javnosti, slaba profesionalnost turističnega kadra, nejasnost procesov upravljanja krajine) in krajši debati.

Razprava je podprla izhodiščne razmisleke in bo dodala nov zagon komunikaciji rezultatov projekta!